

ΠΥΡΣΟΣ

ΜΗΝΙΑΤΙΚΗ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ

ΕΚΔΟΣΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Λ. ΚΟΥΚΟΥΛΑ : Ξενιτεμός, Γαλλίην.
Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ : Τ' όνειρο της χρονώμενης πολιτείας.
Κ. ΛΕΑΝΔΡΟΥ : Φωνή από σκοτάδι.
Κ. ΒΕΛΜΥΡΑ : Φτωχές ψυχές.
Λ. ΑΠΟΣΠΕΡΙΤΗ : Ένθυσια, Σε μιάν άνοιξιάντικη εμφάνιση, Ό σημαγμένος πρόγος.
Ρ. ΛΟΥΥΣ : Διάλογος από Άλιοβαδίλεμα—μετάφραση Γ. Θεοφιλόπουλου.
Γ. ΒΟΥΛΗ : Τοῦ Βασιλῆᾶ μου και κυρίου μου.
Γ. ΣΠΑΤΑΛΑ : Άπό τή φυλακή.
Ρ. ΚΛΑΥΔΕΛ : Οίξ Μοῦσες—μετάφραση Γ. Βουλή.
Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ : Στόν κάμπο.
Α. ΣΑΜΑΙΝ : Άπόβραδα—μετάφραση Κ. Βελμύρα.
F. SCHILLER : Κακοῦργος για τή χαμένη του τιμή—μετάφραση Αίμ. Δημοκριτινού.

— Μηνιάτικη Κίνηση —

“ΠΥΡΣΟΣ,,

ΜΗΝΙΑΤΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΕΚΔΟΤΕΣ

ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ—ΚΩΣΤΗΣ ΒΕΛΜΥΡΑΣ

ΤΟΜΟΣ Α΄.

ΘΕΡΙΣΤΗΣ—ΝΟΕΒΡΗΣ 1917

ΣΕΛΙΔΕΣ 150

ΔΙΗΓΗΜΑ.—ΠΟΙΗΣΗ.—ΚΡΙΤΙΚΗ

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

Λώρης Ἀποδορίτης.—Κώστης Βελμύρας.—Γιάννης Βου-
λάης.—Δημοσθένης Ν. Βουτυράς.—Ρήγας Γκόλφης.—Διμή-
τριος Δημοκριτινός.—Γάβρις Θεοφιλόπουλος.—Ἄλκης Θού-
λος.—Κ. Καρθαῖος.—Πέτρος Καντανοῦλος.—Λέων Κοικοῦ-
δας.—Δ. Κοικοῦκος.—Ναπολέον Λαπαθιώτης.—Κώστας
Λεάνδρος.—Μανώλης Μαγιάκης.—Μ. Μαλαράκης.—Κλεα-
ρόντι Γ. Μαλάκου.—Μυρτιάσις.—Ι. Οἰκονομίδης.—Κω-
σῆς Παλαμῆς.—Λεάντρος Παλαμῆς.—Μ. Παπαγεωργίου.—
Περ. Παπαχριστοδούλου.—Κώστας Παρορίτης.—Σπύλιος
Παθουγιάννης.—Γιάννης Περγιαλῆς.—Ἰωσήφ Ραφτόπουλος.
—Γεωόμιος Σπαταλῆς.—Στέλιος Σπεράντζας.—Γιάννης
Στοιγιάννης.—Δ. Η. Ταξιδόπουλος.—Πάνος Δ. Ταγκόπουλος.
—Μ. Φιλάντας.—Ψυχάρης.

ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ “ΠΥΡΣΟΥ.”

Ἀσκληπιοῦ 7

ΑΘΗΝΑ

ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

(Στίχοι Μιχ. Παπαγεωργίου)

ΠΥΡΣΟΣ
ΜΗΝΙΑΤΙΚΗ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ
ΕΚΔΟΣΗ

ΘΕΡΙΣΤΗΣ 1917
ΤΕΥΧΟΣ 1

ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ.
ΒΙΒΛΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΞΕΝΗΤΕΜΟΣ

Τοῦ κάκου, ταξιδεύτρα, σὲ προσμένει
τὸ σπίτι ποῦ ἔχει ὁ πόνοσ μας ἀγιάσει.
Βουβή στὸν τοῖχο, εἰκόνα καὶ θλιμμένη
καλοῦ γονιοῦ, νὰ σοῦ χαμογελάσει
καὶ πάλι ἀποζητᾶ. Ποιά νὰ ὑπομένει
μοίρα σκληρὴ ἢ ψυχὴ σου; Ποιὸ γιορτάσι
χαρᾶσ τῆ ζωὴ σου τάχατε νὰ εὐφραίνει;
Σὲ ποιὸ λιμάνι ἀπόμακρο ἔχεισ φτάσει;
Σὲ νοσταλγοῦν τὰ πάντα ὅσ' ἀγαποῦσεσ,
τὸ πιάνο στῆ γωνιά καὶ τὰ βιβλία.
Καὶ στὸ ἄδειο τὸ θρονὶ ποῦ μοῦ ἱστοροῦσεσ
ἕναν καιρὸ τὰ βάσανα στῆ ζήση,
τώρα ἔρχεται βαρειά ἢ Μελαγχολία
τίσ νύχτεσ συντροφιά μου νὰ καθήσει!

ΓΑΛΗΝΗ

Τοῦ Νίκου Καββούνη

Στοῦ δειλινοῦ τὸν ἤρεμον ἀγέρα
τὰ πάντα γαληνεύουνε. Σιμώνει
λήθη στὸν πόνο ἢ νύχτα καὶ μητέρα.
Νεροσυρμῆσ ἀχὸσ ὅπου δὲν σώνει
τὸ κλάμμα τῆσ, ξεπροβοδάει τῆ μέρα...
Φύλλου θροῆ τῆ ζήση δὲν προδόνει
φυσάει μὰ λὲσ πὼσ ἀνασαίνουν πέρα
στήθεια ποῦ δὲ βαραίνουν γῆναι πόνοι.
Καὶ ὡσ πεῖσ κάθε καημὸσ πὼσ ἔχει σβύσει,
θολὴ ἢ ματιὰ μας ξάφνου συντυχαίνει
ἀσάλευτο ἕνα μαῦρο κυπαρίσσι,
ποῦ μοιάζει στὰ θαμπόφωτα τὰ βάρη,
κραυγὴ στὴν ἀνεπνιά μαρμαρωμένη,
ποῦ κλαίει βουβά τ' ἀνθρώπινα τὰ πάθη!

ΛΕΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ

Τ' ΟΝΕΙΡΟ ΤΗΣ ΧΡΥΣΩΜΕΝΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ

Ὁ ἥλιος ἀστέρωνε τὸ βουνό, χρύσιζε τὶς ξερὲς ἀγκαθιές καὶ χαίδευε τὴν πονεμένη ψυχὴ τοῦ Στρατολάτη, πὸν μόνος του, μοναχός του στὸ μεγάλο μεσημέρι, ἔβλεπε μὲ τὰ κλεισμένα του μάτια νὰ φτερουγίζουνη γύρω του, τόσα λαμπερόχρωμα ὄνειρα καὶ τόσες μεγάλες ἐλπίδες.

Οἱ μεγάλες ἐλπίδες γιὰ τὴν τελειωτικὴ ἀπολύτρωση πετούσανε γύρω του σὰν τὰ φτερωτὰ ἔντομα τοῦ κάμπου, καὶ τὶς ἀκούγε νὰ βουτίζουνη, νὰ βουτίζουνη, καὶ νὰ τοῦ λένε πῶς πέρ' ἀπὸ τὸ βουνὸ χαράζει μιὰ πολιτεία ἐδεμικὴ, μιὰ πολιτεία χρυσομένη, μὲ χαρισάμενα δέντρα λυγισμέν' ἀπὸ τοὺς πολλοὺς ὄριμους καρπούς καὶ μ' ἀνθισμένους λειμονιές, λευκές, σὰν τὶς ξανθὲς παρθένες στὴν ὥρα τῆς μεγάλης χαρᾶς.

Ἡ ψυχὴ του στὸ ἀκουσμα τῶν λόγων αὐτῶν ἔπερνε νὰ φτερώνει καὶ προσπαθοῦσε ν' ἀνοίξει τὰ λιγυσμένα τῆς φτερὰ γιὰ νὰ πετάξει μακριὰ-μακριὰ στὴ χρυσομένη πολιτεία, στὴν πολιτεία τὴν ἐδεμικὴ πὸν εἶχε τὰ πολλὰ δέντρα καὶ τὶς ἀνθισμένους λειμονιές.

Τοῦ κάκου ὅμως! Τὰ φτερὰ τῆς δὲν ἀντέχανε γιὰ τὰ μεγάλα φτερουγίσματα καὶ σπούσανε στὴν ἄγονη προσπάθεια, σὰν τὶς ξερὲς καλαμιές στὸ μάνιασμα τοῦ βορριᾶ. Ἦτανε γραμμένο στὸ Στρατολάτη νὰ μὴν μπορεῖ νὰ φύγει ἀπὸ τὸ βράχο τῆς Ἀνάγκης, ἦτανε μοιραῖο του νὰ βλέπει τὸ φῶς νὰ γλυστράει μὲς ἀπ' τὰ δάχτυλά του μόλις ἔκανε νὰ τ' ἀγκαλιάσει. Ὁ μέγας ἀνθρώπινος πόνος τοῦ βάραινε τὴν ψυχὴ σὰ μολύβι, καὶ τοῦ κάκου μιλούσανε οἱ μεγάλες ἐλπίδες γιὰ τὴ χρυσομένη πολιτεία μὲ τὰ πυκνὰ δέντρα καὶ τὶς ἀνθισμένους λειμονιές, σὰν τὶς ξανθὲς παρθένες στὴν ὥρα τῆς μεγάλης χαρᾶς.

Ἐκεῖ πέρα δὲ θὰ μπορούσε νὰ φτάσει. Τὸ αἰστανότανε. Ὅσο κι ἂν τῷθελε νὰ πετάξει κεῖ πέρα, ὅσο κι ἂν τοῦ λέγανε οἱ ἐλπίδες γιὰ τὴ χρυσομένη πολιτεία μὲ τὰ πολλὰ δέντρα καὶ τοὺς ὄριμους καρπούς, ἡ ψυχὴ του δὲν αἰστανότανε τὴ δύναμη νὰ πετάξει πρὸ πέρα ἀπ' τὸ βράχο, καὶ ἐκεῖνος δὲν μπορούσε μὲ τίποτα νὰ τὴν τονώσει.

Τὰ σκληρὰ δεσμὰ τὸν σφίγγανε δυνατὰ, δυνατὰ πάνου στὸ βράχο τῆς Ἀνάγκης καὶ τὰ μεσάνυχτα τοῦ πόνου πέρνανε μακριὰ του, μακριὰ τὸ γλυκὸ φῶς τοῦ Ἥλιου.

Μιὰ νύχτα μεγάλη, σκοτεινὴ, πλημμυρισμένη ἀπὸ ἀνέμους καὶ καταιγίδες τὸν κύκλωνε τόσο πὸν ἔλεγε πῶς θὰ χανότανε πιά μὲς τὰ μαῦρα κύματά τῆς, ὅπως χάνεται τὸ ἐλαφρὸ τρεχαντήρι στὴ σκληρὴ σοροκάδα.

Οἱ ἐλπίδες σιγά-σιγά, μέρα μὲ τὴν ἡμέρα βασιλέβανε καὶ δὲ βουτίζανε πιά στὸ φῶς τοῦ ἥλιου καὶ δὲ λέγανε σὰν καὶ τότε τὰ μεγάλα τραγούδια, τὰ ρόδινα τραγούδια τῆς χρυσομένης πολιτείας, πὸν ἀπλωνότανε κάτω ἀπὸ τὸν ἥλιο γελαστή καὶ χαρούμενη, σὰν ἀνοιξιὰτικὴ θάλασσα λουλουδισμένη μ' ἀφρούς καὶ μὲ λευκὰ πανιά.

Τὰ λαμπερόχρωμα ὄνειρα, τὰ χρυσὰ κι ἀλαφριὰ σὰν πεταλοῦδες ὄνειρα, εἶχανε πετάξει μακριὰ καὶ τώρα πιά τίποτα δὲν τοῦ ἀπόμεινε πάρεξ ἀπὸ ἓνα στεγνὸ καὶ λιγυσμένο κορμί, ματωμένο στὴν ἄγονη προσπάθεια, πὸν περιέμενε τὴν ἀπολύτρωση στὸ θάνατο. Κι ὁ θάνατος δὲν ἄργησε νὰρθεῖ· σκληρός, ἀδέκαστος μὰ καὶ λυτρωτῆς.

Ὁ ἥλιος πὸν ἀστέρωνε τὸ βουνό, σὰν καὶ τότε, καὶ χρύσωνε στὸ φῶς του τὶς ξεραγκαθιές, τοῦ κάκου προσπαθοῦσε νὰ βρεῖ τὸ Στρατολάτη, νὰ τοῦ χαϊδέψει τὴν πονεμένη του ψυχὴ κι ἴσως νὰ τοῦ στείλει καὶ πάλι τὶς καλὲς τὶς ἐλπίδες. Ὁ Στρατολάτης δὲ φαινότανε πουθενά. Μονάχα στὸ μέρος πὸν ἄλλοτε τὸν δένανε τὰ σκληρὰ δεσμὰ τῆς Ἀνάγκης, τώρα γυάλιζε ἀπαίσια ἓνας βράχος πὸν ἔμοιαζε σὰν ἀνθρώπινο σῶμα, στεγνωμένο ἀπὸ τὴ Στέρηση καὶ τὸν Πόνο.

Τὰ σκεβρωμένα πλευρὰ τοῦ βράχου σκάγανε γιομᾶτα χαρμάδες κι ἀραγούς, καὶ μόνο στ' ἀψηλὰ χάραινε μιὰ μικρὴ ραγισματιά, σὰν εἰρηνικὸ χαμόγελο, -σὰν τὸ χαμόγελο πὸν γλύκαινε τὰ χεῖλια τοῦ Στρατολάτη ὅταν οἱ μεγάλες Ἐλπίδες τοῦ λέγανε γιὰ τὴ χρυσομένη Πολιτεία, πὸν δὲν τοῦ στάθηκε βολετὸ ν' ἀντικρούσει...

ΦΩΝΗ ΣΤΟ ΣΚΟΤΑΔΙ

Ὁμολογῶ ὅτι ἤμουν λιγάκι ζαλισμένος. Δὲν ἦταν τὸ κρασί, γιατί ἐμένα τὸ κρασί δὲ μὲ πιάνει εὐκόλα, ἀλλὰ τὸ τσιγάρο ἔφταιγε. Ναι, ἓνα ὀλόκληρο πακέτο σὲ τρεῖς ὥρες. Τσιγάρο καὶ κρασί μαζί, χτυπάει.

Ἐκρέμασα τὸ καπέλο μου στὴν κρεμάστρα τοῦ διαδρόμου, καὶ, χωρὶς νάνάσω φῶς, ἐξηκολούθησα νὰ γδύνουμαι. Ἐβγαλα τὸ σακάκι μου, τὸ παντελόνι, τὸ κολάρο, τὸ πουνκάμισο, τὰ παπούτσια καὶ, σχεδὸν μηχανικῶς, ἀπὸ συνήθεια, τᾶβαζα ὅλα στὴ θέση τους. Ὑστερα ἀνοίξα τὴν πόρτα τῆς κάμαράς μου. Ἐνα ρεῦμα ἀέρα μὲ χτύπησε κατάμουτρα. Τὸ παράθυρο ἦταν ἀνοιχτό. Τὸ φανάρι τοῦ δρόμου, ἀπ' τὴν ἀπέναντι γωνιά, ἔριχνε ἓνα ἀμυδρὸ φῶς κι ἔκανε τὸ σκοτάδι πειὸ μαῦρο.

Ἄναψα ἓνα σπύρτο, μὰ ὁ ἀέρας ἦ ἡ ἀναπνοή μου, τῶσβυσε. Ἐτραβήξα κατ' εὐθείαν κι ἔκλεισα τὸ παράθυρο. Αὐτὴ τὴ στιγμή μοῦ φάνηκε πῶς ἀπὸ μακριὰ κάποιος τραγουδοῦσε. Μοῦ φάνηκε τόσο περίεργη αὐτὴ ἡ σιγανὴ φωνὴ πού ἔρχοταν ἀπὸ μακριὰ μέσα στὴ σκοτεινὴ σιωπὴ! Δὲ μούκανε τὴν ἐντύπωση τραγουδιοῦ. Ὁχι. Τραγοῦδι ἦταν αὐτὸ πού κάναμε ἡμεῖς στὸ καπηλειό. Ὁ ταβερνιάρης κερνοῦσε καὶ ἡμεῖς τραγουδάγαμε. Καὶ προσέχαμε νὰ τραγουδάμε ὥραϊα. Γι' αὐτὸ λέω πῶς δὲν ἦταν τὸ κρασί πού μ' εἶχε ζαλίσει. Μεθυσμένοι ἄνθρωποι ποτὲ δὲν τραγουδοῦν ὥραϊα. Αὐτὴ ἡ φωνὴ ὅμως μοῦ φάνηκε σὰν τραγοῦδι, σὰν κλάμα, σὰν ἓνα ξέσπασμα ψυχῆς πού ἀρπάζει στὸ μεθύσι τῆς χαρᾶς ἓνα λυπητερὸ τραγοῦδι γιὰ νὰ ξεθυμάνει, ν' ἀφήσει τὸν ἑαυτὸ τῆς νὰ κλάψει, ἔστω καὶ φορῶντας τὴν μάσκα τοῦ τραγουδιοῦ.

Ἐμεινα μὲ τὸ χέρι τεντωμένο πού προσπαθοῦσε νὰ στρίψει τὸ πόμολο τοῦ παραθυριοῦ. Δὲν ἀνάσαινα, φυσοῦσα μανιακὰ ἀπ' τὸ στόμα καὶ τὴ μύτη. Σιγά-σιγά ἔνοιωθα καὶ τὸ στήθος μου ὀλόκληρο νὰ τραντάζεται. Μοῦ χρειαζόταν ἀέρας. Ἄνοιξα πάλι τὸ παράθυρο ρουφώντας μὲ δίψα τὴν ὑγρὴ ἀτμόσφαιρα.

Ἡ φωνὴ τώρα ἀκουγόταν πειὸ ζωηρὴ κι ὅσο πῆγαινε ζωήρευε. Μὲ τὸ κεφάλι ἄδειο, δίχως καμμιά σκέψη, εἶχε προσηλωθεῖ ὅλη μου ἡ προσοχὴ σ' αὐτὴ τὴ φωνή. Ὁ μεθυσμένος ἦταν πιὰ κάτω ἀπὸ τὸ παράθυρό μου. Τὸ τραγοῦδι του, πού τὴν πρώτη στιγμή μοῦ φάνηκε σὰν κλάμα, ἦταν ἓνα βάλς ἀπὸ μιὰ ὀπερέτα.

Τὰ λόγια ἐπνιγόντουσαν στοῦ βραχνιασμένου λάρυγγα τὸ βυθὸ, καὶ μόνο κάπου-κάπου ἀκουγότανε μιὰ λέξη σὰ ρεφραίν : «Σ' ἀγαπῶ, σ' ἀγαπῶ.....»

Κ' ὕστερα, ἓνας ἤχος κλαψιάρικος ἀκολουθοῦσε τὸ πνιγμένο πάθος πού ζωγράφιζε αὐτὴ τὴ λέξη. Κι αὐτὸ τὸ τραγοῦδι ἦταν ἓνα ζωηρὸ, πεταχτὸ βάλς !...

Δὲν ξέρω πῶς, ἀλλὰ μοῦ φάνηκε ὅτι αὐτὸς ὁ μεθυσμένος ἦμουν ἐγὼ, ὁ πραγματικὸς ἑαυτὸς μου. Τὸ τραγοῦδι ἡ ζωὴ μου καὶ ἡ φωνὴ του ἡ ζωὴ τῆς καρδιάς μου ! Κεῖνο πού ἔγὼ δὲν τολμοῦσα, ὄχι ἀπὸ τοὺς ξένους, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ μου νὰ ξεστομίσω, νὰ κάνω ταῦτιά μου νὰ μ' ἀκούσουν, νὰ τὸ αἰστανθῶ ἀπ' ἀντανάκλαση, δηλαδὴ πειὸ ζωηρὸ, πειὸ ἀνθρώπινο, νὰ μὲ κάνει νὰ κλάψω, νὰ πονέσω, χωρὶς νὰ προσπαθῆσω καὶ νὰ μπορῶ νὰ κρύβω τὸν πόνο μου ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ μου, αὐτὸς τῶκανε πάνου στὸ μεθύσι του. Ἐβλεπα τὸν ἑαυτὸ μου νὰ τρεκλίζει μέσ' στὸ δρόμο καὶ νὰ μὲ ἐλέγγει μὲ τὸ κλάμα του.

Ξεσποῦσε ὁ πόνος στὸ τραγοῦδι, κι ἀντὶς νὰ κλαίει, ἄφινε νὰ τοῦ ξεφεύγει ἡ λέξη «Σ' ἀγαπῶ.....» !

Μόνο μιὰ ζωντανὴ ἀγάπη σὲ μιὰ πού πέθανε, τραγουδάει κανεὶς μὲ λυγμούς !...

ΚΩΣΤΑΣ ΛΕΑΝΔΡΟΣ

ΦΤΩΧΕΣ ΨΥΧΕΣ

Εἶναι φτωχὴ, ὦ, φτωχὴς ψυχὴς, ἡ ἀγάπη σας
Φτωχὰ τὰ κρίματά σας
Κι εἶναι φτωχὰ πλεγμένο τ' ὄριοστέφανο
Τοῦ ἔρωτά σας...

Ὅλα φτωχὰ ! φτωχοὶ οἱ πόθοι κ' οἱ ἐλπίδες σας
Φτωχὰ τ' ὀράματά σας
Καὶ μοναχὰ στὸν πόνο σας ἀτέλειωτα
Τὰ κλάμματά σας...

ΚΩΣΤΗΣ ΒΕΛΗΜΥΡΑΣ

ΠΕΖΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΕΝΘΥΜΗΣΗ

Μὲ τὰ λυτὰ παιγνίδιζαν μαλλιά σου οἱ νύχτιες ἀεροπνοές,
στὸν κῆπο ἐθροίζαν τὰ φύλλα ὄνειροφόρες ἀρμονίες καὶ στὸν
ἀνέφελο οὐρανὸ—θεία μαγεία—τῶν ἀστεριῶν οἱ κρυσταλλόφω-
τες πομπές.

Πλημμυρισμένη ἡ γῆ ἀπ' ὄνειρά εὐτυχίας, ἔπλεαν τὰ πάντα
σὲ χαρᾶς ὠκεανὸ κι ἔμεις τῆς ἡδονῆς τὸ ἀτέλειωτο κύπελλο κρα-
τῶντας τῆς πικρῆς αὐγῆς ξεχνούσαμε τὸ χωρισμὸ.

ΣΕ ΜΙΑΝ ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΗ ΕΜΦΑΝΙΣΗ

Στὴν ἡρεμῆ σιωπῇ τῆς δεντροστοιχίας εἶχεν ἀπλώσει τὸ δεῖλι
τὸ μαγευτικὸ νανούρισμα τῶν λεπτῶν ἴσκιων, ὅταν ἐθροίσε τῶν
βημάτων σου τὸ εὐτυχισμένον τραγοῦδι.

Ἐνα κῆμα ἀπὸ πέταλα γλωμῶν ρόδων εἶχε τυλίξει μὲ ἀγάπη
τὴν ὠραιότητα τοῦ κορμιοῦ σου κι ἔμεινε ἐκεῖ πλημμυρισμένον
ἀπ' τὸ δλόδροσο φῶς σου.

Τριγύρω ἀπ' τὸ λαμπρὸ μετὰξι τῶν μαλλιῶν σου, ποὺ εἶχε
φωλιάσει τοῦ ἡλίου ἡ ἀνοιξιάτικη ἀχτίδα, αὐγινῶν κήπων τὰ
γέλοια μαγεμένα φτερούγιζαν.

Καὶ τὰ δέντρα, ποὺ ὁ ἑσπερινὸς ὕπνος εἶχε ἀγκαλιάσει, στὸ
πέρασμά σου ψιθύρισαν αὐγινούς πόθους γλυκοὺς σὰν τὸ χαμό-
γελο τῶν χειλιῶν σου, μεθυστικούς σὰν τῶν ματιῶν σου τὸ χᾶδι.

Καὶ κάθε ζωὴ κ' ἡ μικρὴ μαζί τους καρδιά μου, εὐλαβικὰ τὴ
χαρὰ τους ἀνύψωσαν πρὸς τὸνειρο τῆς αὐγῆς ποὺ περνοῦσε.

Ο ΡΗΜΑΓΜΕΝΟΣ ΠΥΡΓΟΣ

Ἀπὸ χρόνους παληοὺς λησμονημένος στὴν πλαγιά τοῦ βεννοῦ
ἔχει ἀπομείνει ρημαγμένος ὁ πύργος· μόνο κάπιοι θρύλοι, ποὺ
τοῦ βιολιοῦ οἱ χορδὲς φτερώνουν, πονεμένοι στοῦ χωριοῦ τὸν ἡρεμο
πλανιῶνται ἀγέρα, ὅταν λικνιστικὸ πέφτει τὸ δεῖλι, καὶ τὶς πα-
ληές του ἡμέρες μᾶς διηγοῦνται.

Ἐξω ἡ χαρὰ τοῦ ἡλίου κ' οἱ ἀγάπες ἀπ' τῶν δέντρων τὰ κλώ-
νια ἀνυμνημένες στῶν ὄνειρων, σὰν πάντα, πλέουν τὸ μεθύσι, μὰ
μὲς στὰ ἐρειπωμένα δώματά του οἱ ἴσκιοι παγεροὶ τῶν περασμέ-
νων, τὰ τραγοῦδια, οἱ χαρὲς, οἱ δόξες, ὅλα, σὰ σκιὲς βρυνκολάκων
πλανημένες.

Κι ὅταν τῆς νύχτας ἀπλωθοῦν οἱ πέπλοι καὶ τὴν αὐγῇ ἡ ζωὴ
γύρω προσμένει, ὁ νύχτιος ἡλιος, ποὺ ἄλλοτε τοῦ δάσους μὲ τὸ
φῶς του ἡμέρωνε τοὺς τρόμους, μὲς τὸ βαθὺ σκοτάδι βυθισμέ-
νος κοίτεται ἐκεῖ ἀπ' τὴ μοῖρα νικημένος.

Μὰ ἀκόμη ὑψώνεται καὶ μὲς στὴν καταιγίδα, ὅταν τῶν κε-
ραυνῶν ἡ ὀργὴ τριγύρω του ξεσπάει, ἡρεμος καὶ περήφανος προ-
σμένει βυθισμένος μὲς στὸνειρο ἑνὸς κόσμου, ποὺ ἔτσι θλιμμένα
ἐπέρασε καὶ πάει.

Πύργε μὴν ἴδια μοῖρα δέρνει τὴ ζωὴ μου· ἡ χαρὰ χαμένη
ἀπ' τὴν ψυχὴ μου κι ὅλα τὰ ὄνειρα μου νεκρωμένα πλανιοῦνται
παγερὰ στὴ σκοτεινιά τῆς καὶ μ' ἐνθυμίζουν χρόνια περασμένα.

Χαρούμενα ὅλα γύρω μου κι εὐτυχισμένα, σὰν τὸν παλὸ καιρὸ
ποὺ ἔχει βυθίσει μὲς στὴ θλιμένη σιωπῇ, πλέουν στὸ μεθύσι
ὄνειρων πρωτοξυπνητῶν· ὅλα σὰν τότε ὠραῖα καὶ τὰ ρόδα, ποὺ
στοργικὰ στολίζανε τὸ πρόσωπό της, δλόδροσα ἀπομείναν κ' ἡ
ἀχτίνα, ποὺ φωτοῦσε τὰ βᾶθη τῶν ματιῶν της καὶ σ' εὐτυχία
ἀπόκοσμη ὠδηγοῦσε, λάμπει σὰν πρῶτα μὲς στὰ μάτια της τᾶγα-
πημένα. Μόνο ἡ χαρὰ μου, ἀλλοίμονο, ἐνεκρώθη. Τριγύρω ἀπ'
τὴ βαρυσόμοιρη ψυχὴ μου μαῦρα τοῦ πόνου τὰ φτερὰ ἀπλωμένα
καὶ μὲς στοῦ μαρτυρίου τὴν καταιγίδα τοῦ κερανοῦ μ' ἀπόμεινε
ἡ ἐλπίδα.

PIERRE LOU-Y'S

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΣΤΟ 'ΛΙΟΒΑΣΙΛΕΜΑ

Ἀρκάς.—Κοπέλλα μὲ τὰ μαῦρα μάτια...

Μέλιττα.—Μὴ μ' ἀγγίζεις!

Ἀρκάς.—Μὰ ὄχι μὲν μακρυνὰ, τὸ βλέπεις, ἀδερφή τῆς Ἀφροδίτης, κοπέλλα μὲ τὰ σγουρὰ μαλλιά, ὡσὰν τὰ τσαμπιά τῶν σταφυλιῶν. Στέκω στὴν ἄκρη τοῦ δρόμου καὶ δὲ μπορῶ πιά νὰ πάω, τὸ βλέπεις, οὔτε σὲ κείνους πού μὲ περμένουν, οὔτε σὲ κείνους π' ἄφησα πίσω.

Μέλιττα.—Πήγαινε! πήγαινε! ἄσκοπα μιᾶς, βοσκὲ δίχως πρόβατα, διαβάτη τῶν ἔρων δρόμων! Ἄν δὲ μπορεῖς πιά ν' ἀκλουθήσεις τὸ δρόμο, πήγαινε τότε σ' ἄλλα χωράφια· μὰ νὰ μὴ μπεῖς στὴ βοσκὴ μου, σὺ πού δὲ σὲ ξέρω· ἀλλοιῶς φωνάζω!

Ἀρκάς.—Ποιὸν, λοιπόν, θὰ φωνάξεις σ' αὐτὴ τὴν ἐρημιὰ;

Μέλιττα.—Τοὺς θεοὺς! πού θὰ μ' ἀκούσουν.

Ἀρκάς.—Ἄ! μικρούλα! Οἱ θεοὶ εἶναι πιὸ μακρυνὰ ἀπὸ σένα ἀπ' ὅτι εἶμαι τώρα γὼ· μὰ καὶ σιμά σου ἀκόμα νᾶσαν, δὲ θὰ μ' ἐμποδίζανε νὰ σοῦ πῶ ὅτι εἶσαι ὡμορφη, γιὰτ' εἶναι περήφανοι γιὰ τὸ πρόσωπό σου καὶ ξέρουνε καλὰ ὅτ' εἶναι τ' ἀριστούργημά τους.

Μέλιττα.—Σῶπα, βοσκέ. Φεύγα. Ἡ μητέρα μου μούπε νὰ μὴν ἀκούω κανέναν ἄνθρωπο. Εἶμαι ὄω γιὰ νὰ φυλάξω τὰ μαλλιαρά μου πρόβατα καὶ νὰ τὰ κάμω νὰ βοσκήσουν ἴσα με τὸ 'λιοβασίλεμα. Δὲ χρωστᾶω ν' ἀκούω τὴ φωνὴ τῶν παιδιῶν πού περνᾶνε στὸ δρόμο μὲ τὰ βραδυνὸ τ' ἀγέρι καὶ τὶς φτερωτὲς τὶς σκόνες.

Ἀρκάς.—Γιατί;

Μέλιττα.—Δὲν τὸ ξέρω. Ἡ μητέρα μου τὸ ξέρει γιὰ μένα. Δὲν πέρασαν ἀκόμα δεκατρία χρόνια ἀπὸ τότε πού γεννήθηκα στὸ φυλλαρένιο τῆς κρεββάτι, καὶ θάμουνα πολὺ σιχαμένη, ἂν δὲν ἔκανα ὅ,τι μὲ διατάζει.

Ἀρκάς.—Δὲν τὴν κατάλαβες, παιδί, τὴ μητέρα σου τὴν τόσο καλὴ καὶ φρόνιμη, ὡμορφη καὶ τίμια. Θὰ σοῦ μίλησε γι' ἄνθρωπους βάρβαρους πού περνᾶνε καμμιά φορὰ τὶς ἔξοχες, μὲ τὴν

ἀσπίδα στ' ἀριστερό τους χέρι καὶ τὸ σπαθὶ στὸ δεξιό. Αὐτοὶ θᾶσαν κακοὶ γιὰ σένα, γιὰτ' εἶσαι ἀδύνατη κ' εἶναι δυνατοὶ. Μέσ' τὰ μεγάλα χωριά πού κυριέψανε κατὰ τοὺς μισητοὺς πολέμους ἐσκότωσαν πολλὲς νέες παρθένες σχεδὸν σὰν καὶ σένα ὡμορφες καὶ δὲ θὰ σ' ἄφιναν καὶ σένα ἂν σ' εὔρισκαν στὸ δρόμο τους. Μὰ γὼ τί κακὸ μπορῶ νὰ σοῦ κάνω; Δὲν ἔχω παρὰ τ' ἀρνίσου μου τομάρι στὸν ὤμο καὶ τὴ μαγκούρα μου στὸ χέρι. Κύτταξέ με. Εἶμαι, λοιπόν, τόσο τρομερός;

Μέλιττα.—Ὅχι, βοσκέ. Τὰ λόγια σου εἶναι γλυκὰ καὶ θὰ τ' ἄκουγα πολὺν καιρό... Μὰ τὰ πειὸ γλυκὰ λόγια εἶναι δόλια, μούχουν πεῖ, ὅταν τὸ στόμα ἐνὸς νέου τὰ ψιθυρίζει σὲ μιὰ ἀπὸ 'μᾶς.

Ἀρκάς.—Θὰ μ' ἀποκριθεῖς ἂν σὲ ρωτήσω κάτι;

Μέλιττα.—Ναί.

Ἀρκάς.—Τί συλλογιόσουνα, κάτ' ἀπ' τὴ μαυρολητὰ, ὅταν πέ-
ρασα;

Μέλιττα.—Δὲ θέλω νὰ στὸ πῶ.

Ἀρκάς.—Τὸ ξέρω.

Μέλιττα.—Πές μου το.

Ἀρκάς.—Ἄν μ' ἄφινες νὰ 'ρθω κοντά σου. Ἄλλοιῶς μουγκὸς θὰ μείνω. Δὲ μπορῶ νὰ στὸ πῶ παρὰ στ' αὐτί· ἔπειτα εἶναι τὸ μυστικὸ σου κι ὄχι τὸ δικό μου. Θέλεις λοιπόν, νὰ 'ρθω κοντά σου; νὰ πάρω σου τὸ χέρι;

Μέλιττα.—Τί συλλογιόμουνα;

Ἀρκάς.—Τὴ νυφικιά σου ζώνη.

Μέλιττα.—ὦ! ποιὸς σοῦ τὸ εἶπε... Μίλησα τόσο δυνατά; Εἶσαι θεός, βοσκέ, γιὰ νὰ διαβάξεις ἀπὸ τόσο μακρυνὰ στὰ μάτια τῶν κοριτσιῶν; Μὴ μὲ κυττᾶς ἔτσι! μὴ ζητᾶς νὰ μάθεις τί συλλογιέμαι αὐτὴ τὴ στιγμὴ...

Ἀρκάς.—Συλλογιόσουνα τὴ νυφικιά σου ζώνη καὶ τὸν ἄγνωστο πού θὰ τὴν ἔλυνε μὲ μερικὰ ἀπὸ κείνα τὰ γλυκόλογα πού φοβᾶσαι ὅτ' εἶναι γύρω σου. Καὶ κείνα θάναι δόλια;

Μέλιττα.—Δὲν τᾶκουσα ποτέ...

Ἀρκάς.—Μ' ἀκούς τὰ δικά μου καὶ βλέπεις τὰ μάτια μου...

Μέλιττα.—Δὲ θέλω πιά νὰ τὰ βλέπω...

Ἀρκάς.—Γὰ βλέπεις μέσ' τὴ σκέψη σου.

Μέλιττα.—ὦ! βοσκέ!...

Ἀρκάς.—Ὅταν σοῦ πιάνω τὸ χέρι γιὰτὶ ἀνατριχιάζει; Ὅταν

τὸ μπράτσο μου σφίγγει τ' ἀστῆθι σου, γιατί γέρνεις ; Γιατί τ' ἀδύνατο κεφάλι σου ζητάει τὸν ὄμο μου ;...

Μέλιττα.—“ὦ ! βοσκέ !

Ἀρκάς.—Πῶς θάσουν ἔτσι σχεδὸν γυνὴ στὰ μπράτσα μου, ἂν δὲν ἤμουνα πιά, σχεδόν, ἄντρας σου ;

Μέλιττα.—Ἄλλὰ ὄχι, δὲν εἶσαι ἄσε με, ἄσε με, φοβάμαι, φεύγα, δὲ σὲ ξέρω ἄσε με, τὰ χέρια σου μοῦ κάνουνε κακὸ, ἄσε με, δὲ σὲ θέλω !

Ἀρκάς.—Γιατί μοῦ μιλάς, μικρούλα, μὲ τὸ στόμα τῆς μητέρας σου ;

Μέλιττα.—“Ὀχι, δὲν εἶν' αὐτὴ, εἶμαι ἴγὼ πὸν σοῦ μιλάω. Εἶμαι φρόνιμη ἄσε με, βοσκέ. Θάχω ντροπὴ νὰ κάνω ὅπως ἡ Ναῖς, ἡ ὄπως ἡ Φιλύρα, ἡ ἡ Χλόη πὸν δὲν περίμεναν καθόλου τὴ μέρα τῶν γάμων τους γιὰ νὰ μάθουνε τὰ μυστικά τῆς Ἀφροδίτης καὶ νὰ κάνουνε παιδιὰ μυστηριακά. “Ὀχι, ὄχι, δὲ θὰ σ' ἀκούσω !—μπορεῖς νὰ σίσεις τὴν ἐσθῆτα μου, δὲ θὰ ὑποκύψω, βοσκέ ! θὰ πνιγῶ κάλλιο μὲ τὰ χέρια μου.

Ἀρκάς.—Μὰ γιατί ; Καὶ τί σοῦ ἔκαμα ; Ἀγγίξα αὐτὴ τὴν ἐσθῆτα, δὲ τὴν ἔσκισα. Φίλησα τὴ ζώνη σου δὲ τὴν ἔλυσα. “Ε ! καλὰ, ἄς εἶναι ! σὲ παρατάω, σὲ λευτερόνω, σ' ἀφήνω... Φεύγα ! Γιατί δὲ φεύγεις ;

Μέλιττα.—Ἄσε με νὰ κλάψω.

Ἀρκάς.—Πιστεύεις, λοιπόν, ὅτι σ' ἀγαπάω τόσο λίγο γιὰ νὰ σ' ἀρπάξω ἀπὸ τὸν ἐαυτό σου ; Θὰ σοῦμίλαγα ἔτσι ἀπὸ τότε πὸν μ' ἀκούς, ἂν δὲ σοῦ ζητοῦσα παρὰ μιὰ στιγμή ἀπόλαψης τέτοιας πὸν ὄλες οἱ βοσκοπούλες θὰ μπορούσαν νὰ μοῦ δώσουνε ; Δὲ σοῦ τὸ λέν' τὰ μάτια μου ;... Μὰ σὺ πιά δὲν τὰ κυτᾶς. Σκεπάζεις τὰ δικά σου καὶ κλαῖς..

Μέλιττα.—Ναί.

Ἀρκάς.—“Ὀμως, ἂν εἶχες θελήσει, θ' ἀγαποῦσα νὰ περάσω στὰ πόδια σου ὀλάκερη μιὰ ζωὴ ἀπ' ἀγάπη καὶ τρυφερὰ λόγια. Θάφερνα τὰ δύο μου χέρια γύρω στὸ κορμί σου, τὸ κεφάλι μου πάνου στὸν κόρφο σου, τὸ στόμα μου κάτ' ἀπ' τὸ δικό σου, καὶ θάλυνες τὰ μαλλιά σου γιὰ νὰ μοῦ κάνουν χάδια γύρω ἀπ' τὰ φιλήματά μας... Ἄκουσε ! ἂν τῶθελες θὰ σοῦκανα μιὰ καλυβίτσα πράσινη μὲ κλαδιὰ ἀνθισμένα καὶ μὲ χορτάρια δροσερὰ, γέματα ἀκόμα ἀπὸ τραγουδιστὲς τζιτζίκους καὶ χρυσοὺς σκαραβέους ἀκριβοὺς σὰν τὰ στολίδια. Καὶ κεῖ θὰ κλεινώμαστε ὄλες τίς νύ-

χτες καὶ ἀπάνου στὸ ἄσπρο κρεββάτι τῆς ξαπλωμένης κάππας μου, οἱ δύο μας καρδιὲς θὰ χτύπαγαν αἰώνια ἢ μιὰ πάνου στὴν ἄλλη.

Μέλιττα.—“ὦ ! ἄσε με νὰ κλάψω ἀκόμα...

Ἀρκάς.—Μακρὸνὰ μου ;

Μέλιττα.—Στὰ χέρια σου... στὰ μάτια σου...

Ἀρκάς.—Ἀγάπη μου... Τὸ βράδυ προβαίνει καὶ τὸ φῶς φεύγει, σὰν ἓνα εἶναι φτερωτό, πρὸς τὸν οὐρανό... Ἡ γῆς πιά εἶναι μαύρη. Δὲ βλέπει πιά κανεὶς μακρὸνὰ παρὰ τὸ γαλαχτένιο δρόμο τοῦ ρυακιοῦ πὸν πετάει φωτιές, σὰν ἓνα ποτάμι ἀπ' ἀστέρια, γύρω στὸν κάμπο μας... Μ' αὐτὸ ἔναι πολὺ λαμπερό...

Μέλιττα.—Ναί, αὐτὸ ἔναι πολὺ... ὀδήγα με.

Ἀρκάς.—Ἐλα... Τὸ δάσος εἶναι τόσο βαθύ, πού, ἀκόμα καὶ τὴ μέρα, οἱ θεοὶ φοβοῦνται. Δὲ βλέπει κανεὶς ποτεῖ μέσ' τὰ μοναπάτια τὰ διχαλωτὰ πόδια τῶν σατύρων νὰ κλουθᾶνε τὰ ἀλαφρὰ πόδια τῶν νυμφῶν. Δὲ βλέπει κανεὶς ἀνάμεσα στὰ φύλλα τὰ πράσινα μάτια τῶν ἀμαδρουάδων νὰ τραβᾶνε τὰ φοβισμένα μάτια τῶν ἀντρῶν. Ἄλλὰ δὲ θάχουμε φόβο ἀφοῦ εἶμαστε μαζί κ' οἱ δύο, σὺ καὶ ἴγὼ...

Μέλιττα.—“Ὀχι. Κλαίω χωρὶς νὰ θέλω, μὰ σ' ἀγαπάω καὶ σ' ἀκλουθᾶω. Ἐνας θεὸς εἶναι στὴν καρδιά μου ! Μίλα μου ! Μίλα ἀκόμα ! Ἐνας θεὸς εἶναι μέσ' τὴ φωνή σου.

Ἀρκάς.—Βάλε τὰ μαλλιά σου ὀλόγυρα στὸ λαιμό μου, τὸ μπράτσο σου γύρω στὴ ζώνη μου καὶ τὸ μάγουλό σου στὸ δικό μου. Προφυλάξου, νὰ πέτρες. Χαμήλωσε τὰ μάτια, νὰ ρίζες. Τὸ γρασίδι γλιστράει κάτου ἀπ' τὰ γυμνά μας πόδια κ' ἡ γῆς εἶναι ὄλο δροσιὰ... Μὰ τᾶστῆθι σου εἶναι ζεστὸ κάτ' ἀπ' τὸ χέρι μου.

Μέλιττα. Μὴν τὸ ζητᾶς. Εἶναι μικρό, εἶναι νέο, δὲν εἶναι ὄμορφο. Τὸ τελευταῖο χυνόπωρο δὲν ἦταν μεγαλιτερο ἀπ' ὅ,τι ἦταν τὴ μέρα πὸν γεννήθηκα. Οἱ φιλενάδες μου μὲ κοροῦιδευαν. Ἦρθε ἡ ἀνοιξη πὸν τὸ εἶδα νὰ μεγαλώνει μαζί μὲ τὰ βλαστάρια στὰ δεντρά... Μὴν τὸ χαϊδεύεις ἔτσι... Δὲ μπορῶ πιά νὰ περπατήσω.

Ἀρκάς.—Ἐλα ὁμως... Ἐδῶ εἶμαστε μέσ' τὰ σκοτάδια. Δὲ βλέπω πιά τὸ πρόσωπό σου. Δὲν εἶμαστε οὔτε σὺ, οὔτε ἴγὼ. Μὴ μοῦ δίνεις πιά τὰ χεῖλια σου : θέλω νὰ ξαναῖδῶ τὰ μάτια σου. Ἐλα ἴσα με τὸ γέρικο δέντρο, ἔκεῖ κάτου, πὸν εἶναι μπροστὰ στὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ. Ἡ μεγάλη του σκιὰ φτάνει ἴσα με μᾶς, ἔλα ἔκεῖ...

Μέλιττα.—Εἶναι μεγάλο σὰν παλάτι...

Ἄρκας.—Τὸ παλάτι τῶν γάμων μας, π' ἀνοίγει γιὰ μᾶς τοὺς δυὸ στὸ βάθος τῆς ἱερῆς νύχτας...

Μέλιττα.—Ἀκούω θόρυβο... εἶναι οἱ φοίνικες...

Ἄρκας.—Οἱ μουρμουριστάδες φοίνικες τῆς νυφικιάς πομπῆς.

Μέλιττα.—Αὐτὰ τ' ἀστέρια...

Ἄρκας.—Αὐτοὶ ἔναι οἱ πυρσοί.

Μέλιττα.—Κι αὐτὲς οἱ φωνές...

Ἄρκας.—Εἶναι οἱ θεοί.

Μέλιττα.—ὦ! βοσκέ, μπῆκα ἐδῶ παρθένα σὰν τὴν Ἄρτεμη ποὺ μᾶς φωτίζει ἀπὸ μακρυνὰ ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ μαῦρα κλώνια καὶ πού, ἴσως, ἀκούει τὸν ὄρκο μου. Δὲν ξέρω ἂν ἔκανα καλὰ νὰ σ' ἀκολουθήσω ἢ πού σ' ἀκολούθησα, ἀλλὰ μιὰ πνοὴ ἦταν μέσα μου, ἓνα πνέμα ποὺ ἡ φωνή σου ἔκαμε νὰ γεννηθεῖ... καὶ μοῦ ἔδωσες τὴν εὐτυχία, σὰν ἓνας ἀθάνατος, δίνοντάς μου τὸ χέρι.

Ἄρκας.—Κοπέλλα μὲ τὰ μαῦρα μάτια, οὐτ' ὁ πατέρας σου, οὐτ' ὁ δικός μου δὲν εἶχανε ἰσοσταθιστὴν τὴν ἔνωσή μας μπρὸς τὸ βωμὸ τῶν σπιτιῶν των, ἀνταλλάσσοντας τὰ πλούτη σου καὶ τὰ δικά μου. Εἴμαστε φτωχοί, λοιπόν, εἴμαστε λήπτες. Ἄν κάποιος μᾶς παντρεύει ἀπόψε, σήκω τὰ μάτια: εἶναι οἱ Ὀλύμπιοι προστάτες τῶν βοσκῶν.

Μέλιττα.—Ἄντρα μου, ποῖο εἶναι τὸ νομὸν σου;

Ἄρκας.—Ἄρκας. Καὶ τὸ δικό σου;

Μέλιττα.—Μέλιττα.

* Ἀθήνα 22/9/1916

ΓΙΑΝΝΗΣ ΘΕΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗΑ ΜΟΥ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΥ ΜΟΥ

Ἄναξις ὁ πινδαρικὸς ὁ μαρμαρένιος ὕμνος,

Ἄναξις καὶ τ' ἀργόθαρο βυζαντινὸ τροπάρι

Σύννεφο τὸ λιθανωτὸ γύρω σου καὶ ἂν ἀπλώσει,

Θεῖο τὸν Δωρικὸ ναὸ καὶ ἂν σοῦ ὑψώσει ἐκεῖνος.

Ὁδὴ σὲ Σένα ἀταιρίαστην ἐκρούσαμε οἱ πιστοὶ σου

Πάνου στήν ἄρπα τῆς Ἀλκῆς καὶ γίναμε οἱ στροφές της!

ΓΙΑΝΝΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΑΠΟ ΤΗ ΦΥΛΑΚΗ

(Ἀπόσπασμα)

ὦ Θεέ μου, ἡ πίστη μου βαθεῖα κ' ἡ ἐλπίδα μου σὲ σένα!

Βαρὺς ὁ πόνος μου, βαρὺς καὶ σέρνει τὴν ψυχὴ μου
Σὲ σκοτινοὺς ἀθεώρατους βυθοὺς κ' ἡ μπόρεσή μου
Λιγίζεται καὶ σπάζεται καὶ στὸν πισσένιο ἀγέρα,
Καθὼς ἀητὸς ποῦ κυνηγὸς τοῦ λάβωσε τὴ φτέρα,
Κατρακυλάει καὶ δέρνεται καὶ πάσκει στὰ χαμένα...
ὦ Θεέ μου, ἡ πίστη μου βαθεῖα κ' ἡ ἐλπίδα μου σὲ σένα!

Ὅχι, τοῦ κάκου, ὄντας ἐκεῖ ποὺ μόνος περπατοῦσα
Καὶ τ' ἀστρα ἀπάνου μου ἔλαμπαν κι' ἀνάλαφρα ἔχτυποῦσα
Τῆ γῆς, ποῦ βαριοστέναζε κι' ἀγρίκουνα τὸ βόγγο,
Καθὼς γρικιέται ἂν ἄνεμος ἀψιδὸς φυσάει σὲ λόγγο,
Ὅχι, τοῦ κάκου ἀπάντεχα στ' ἀδύναμά μου μάτια
Δὲν ἔλαμψες ποῦ ἐθάμπωσαν καὶ τ' ἄχραντά σου πλάτια
Μὲς τῆς ψυχῆς μου τὰδυτα δὲ γρίκαα γιὰ πολλήώρα
Τοῦ κάκου, ὦ ναί, δὲ δύνεται νὰ μὲ ἀπολέσεις τώρα.

ὦ Θεέ, τὸ ξέρεις καὶ καλὰ τὸ ξέρω ἀφτό, ἡ ἐλπίδα
Ποῦχε στὰ στήθια μου σβυστεῖ τὸ θέλημά σου ὡς εἶδα,
Πῶς γιὰ τὴ ζήση, ἐπ' ἔρεβε, στηλώθηκε καὶ πάλι
Κ' εἶπα: «Ἡ φωνή μου σάλπιγγα ἔπὸ μιὰ μεριά στήν ἄλλη
Στὸ Κοιμητήριον, ποὺ νεκροὶ τὸν τάφο τους κρατοῦνε,
Νὰ ἠχήσει καὶ στὸ ἠλιόφεγγο φωτόλουστοι νὰ βγοῦνε,
Ὅχι βρικόλακες στεγνοί, μὰ ζωντανοὶ καὶ ὠρατοί,
Ὅς ὄντας ἐξαυλώνονται μ' ὠραϊαν ἰδέαν οἱ νέοι,
Ποῦ σταθεροί, χαρούμενοι κι' ἀδελφομένοι πάνε,
Μὲ ρυθμικὸ περπάτημα γιὰ 'κεινο ποῦ ἀγαπᾶνε»!

Ὁ Θεέ, βαρὺς ὁ πόνος μου, σπασμένη ἢ μπόρεσή μου,
 Ὅχτροι κ' οἱ φίλοι μου ἔγιναν κ' ἡ γῆς ἢ ἀγαπητή μου,
 Κι' ὅπου τὸ δάκρι μου θερμὸ σταλάζει, βγαίνει ἀγκάδι·
 Ὁ Θεέ, παντέρμος ἔμεινα καὶ γύρου ἀχοῦν τὰ πάθη
 Μουγκά, θολά, ματόδαφα κι' ἀτέλειωτα μὲ βίαση
 Ἔνα μὲ τᾶλλο δέρνεται χωρὶς καὶ ν' ἀποστάσει.
 Ὁ Θεέ μου, ὁ πόνος μου βαρὺς, μ' ἄς μοῦστεργες τῆ χάρη,
 Τὸ φῶς ποῦ μ' ἄφισες νὰ ἰδῶ σάρκαν ὠραία νὰ πάρει!
 Θὰ τ' ἀντικρίσουν οἱ ψυχὲς πῶχουν πολὺ ἀμαρτήσῃ
 Καὶ τίς δεσμέθουν τὰ ὕλικά πῶχουν σφοδρὰ ἀγαπήσῃ,
 Γιατ' ἄλλο ἀπτές δὲ δύνανται νὰ νοιώσουν ἀπ' τὴν ὕλη,
 Κ' εἶναι παιδιὰ σου, κ' εἶναι μου, ὠϊμέ! ἀδελφοὶ καὶ φίλοι.

Μὲ τῆς εἰκόνας τῆ λαλιά ποῦ λέει χωρὶς νὰ κρένει
 Κ' εἶν τῆς βουλῆς σου ἐνσάρκωση καὶ ὠραία τὴν ξεσκεπαίνει,
 Ἄκουσα καὶ τὸ βῆμα μου καρφώθηκε στὸ χῶμα,
 Ἐνῶ ἔγενόμουν μιὰ ψυχὴ ποῦ δὲν τῆ φράζει σῶμα
 Κ' ἐχύθηκα στοῦ Ἀπόκοσμου τὸ φῶς ποῦ πλημυρίζεις
 Καὶ ποῦ στὴν Πλάση σκεπαστὸ σὲ μᾶς ἀντιφεγγίζεις
 Μὲς ἀπ' τὴν ὕλη τῆ στεγνῆ, τῆ σκοτινῆ τὴν κρύα
 Κ' εἰκόνας πλάθεις ποῦ ξηγοῦν τι θὲς ἢ κάθε μία.
 Ὁ! στέρξε, μέγα Ποιητή, μικρὸς ποιητῆς νὰ δώσω
 Τὸ φῶς στὰ μάτια τῶν πολλῶν πρὶν τῆ ζωῆ τελειώσω
 Καὶ θὰ τὸ νοιώσουν οἱ ψυχὲς κι' ἄς ἔχουνε ἀμαρτήσῃ
 Κι' ἄς εἶν τῆς ὕλης δουρικὰ πῶχουν σφοδρὰ ἀγαπήσῃ,
 Μιὰ καὶ ἀντικρίζουν κι' ἀγαποῦν ὅτι σαρκῶνει ἡ ὕλη,
 Κ' εἶναι παιδιὰ σου κ' εἶναι μου γλυκοὶ ἀδελφοὶ καὶ φίλοι!

Ὁ Θεέ βαρὺς ὁ πόνος μου καὶ σέρνει τὴν ψυχὴ μου
 Σὲ σκοτινοὺς ἀθεώρατους βυθοὺς κ' ἡ μπόρεσή μου
 Λιγίζεται καὶ σπάζεται καὶ στὸν πισσένιο ἀγέρα,
 Καθὼς ἀητὸς ποῦ κυνηγὸς τοῦ λάδωσε τῆ φτέρα,
 Κατρακυλάει καὶ δέρνεται καὶ πάσκει στὰ χαμένα...
 Ὁ Θεέ μου, ἡ πίστη μου βαθειά κ' ἡ ἐλπίδα μου σὲ σένα!

ΓΡ. ΣΠΑΤΑΛΑΣ

PAUL CLAUDEL

ΟΙ ΜΟΥΣΕΣ

Οἱ Ἐννια Μοῦσες κι ἡ Τερψιχόρη στὴ μέση!
 Σὲ γνωρίζω, ὦ Μαινάδα! Σὲ γνωρίζω, ὦ Σίβυλλα! Δὲν προ-
 σμένω μαζί μὲ τὸ χέρι σου καθόλου τὸ κύπελλο ἢ τὸν ἴδιο σου
 κόρφο
 Στὰ νύχια σου μέσα σπαρταριστὸν, ὦ Κυμαία,
 Στὸ στρόβιλο μέσα τῶν χρυσομένων φύλλων!
 Μὰ ὁ χωριάτικος αὐτὸς αὐλὸς, ὁ κατατρύπιος ἀπὸ στόματα
 στὰ δάχτυλά σου δείχνει καλὰ
 Πῶς δὲν ἔχεις πιὰ ἀνάγκη νὰ τὸν φυσήξεις μὲ τὴν πνοή, ποῦ
 γιομίζει σε
 Καὶ ὀρθὴ σὲ κρατάει, ὦ Παρθένα!
 Καμμιά σύσπαση· καμμιά τοῦ λαιμοῦ δὲν ταράζει τίς πτυχὲς
 τίς ὠραῖες τῆς ρόμπας σου, ποῦ ὡς τὰ πόδια σου φτάνει καὶ τὰ
 κρύβει ὀλότελα!
 Μὰ τὸ ξέρω καλὰ τί θέλουν νὰ ποῦνε αὐτὸ τὸ κεφάλι, ποῦ
 γυρίζει πρὸς τὴν πλαγιὰ, ἢ μεθυσμένη καὶ σκοτεινὴ αὐτὴ ὄψη
 καὶ τὸ πρόσωπο αὐτὸ ποῦ ἀκούει ὄλο ἀστραπὲς πετώντας ἀπ' τὸ
 ξεφάντωμα τῆς ὄρχηστρας!
 Ἔνα μονάχα χερὶ νὰ συγκρατήσεις καθόλου δὲν μπόρεσες!
 Ὑψώνεται, συσπάται,
 Ὅλο ἀνυπόμονο ἀπ' τὴ μανία νὰ βαρέσει τὸν πρῶτο σκοπὸ!
 Μυστικὴ φωνὴ! ἐμφύχωση τοῦ λόγου ποῦ γεννιέται! σ κ ο -
 π ὀ ς, ποῦ ὄλο τὸ πνεῦμα σ υ φ ω ν ἄ ε ι μαζί του!
 Ὁ Τερψιχόρη, ἐφευρέτρα τῆς ὄρχησης! τί θάταν ὁ χ ο ρ ὀ ς
 χωρὶς τὴν ὄρχηση! ποῖος ἄλλος θὰ αἰχμαλώτιζε
 Καὶ τίς ὀχτῶ μαζί ἀχαλίνωτες ἀδερφές, γιὰ νὰ τρυγήσει τὸν
 ὕμνο, π' ἀναβρῦζει, τὴν ἀρχέγονη τῆ μορφῆ ἐφευρίσκοντας;
 Σὲ ποιοῦ, ἂν ἀπ' τὴν ἀρχὴ τὸν ἑαυτὸ σου φυτεύοντας στοῦ
 πνεύματος του μέσα τὸ κέντρο, ὦ παρθένα, ποῦ πάλλεις,
 Τὸ χοντρὸ καὶ ταπεινὸ του λογικὸ δὲν κατέστρεφες, ὀλόφλογη

στά φτερά της όργης σου μέσ' τὸ ἀλάτι τῆς φωτιᾶς, πού τρακάει,
 Θὰ στέργαν νὰ μποῦνε οἱ ἀγνὲς ἀδερφές ;
 Οἱ Ἐννιά Μοῦσες ! καμμιά παραπάνου δὲν εἶνε γιὰ μένα !
 Βλέπω στὸ μάγμαρο πάνου τὴν ἐννιάδα ὀλάκερη. Στὰ δεξιά
 σου, ὦ Πολύμνια ! καὶ ξερβὰ τοῦ βωμοῦ, πού ἀκουμπᾶς !
 Οἱ ἀψηλὲς παρθένες ἴσιες, τῶν εὐγλώττων ἀδερφῶν ἡ ἀράδα.
 Θὰ πῶ σὲ ποιὸ βῆμα νὰ σταματοῦνε τὶς εἶδα καὶ πὼς δελεᾶ-
 ζαν ἡ μία τὴν ἄλλη
 Ἄλλοιώτικα παρ' ὅπως γιὰ τοῦτο τὸ κάθε χέρι
 Μαζεύει τὰ δάχτυλα πού τεντωμένα τοῦ εἶνε.

Καὶ στὴν ἀρχή, ἐσέναν' ἐγνώρισα, ὦ Θάλεια !
 Ἄπ' τὴν ἴδια μεριά σὲ γνώρισα, ὦ Κλειώ, σὲ γνώρισα, ὦ
 Μνημοσύνη, σὲ γνώρισα, ὦ Θάλεια !
 Σᾶς γνώρισα, ὦ συνέδριο πλέριο τῶν ἐννιά ἐσωτερικῶν
 Νυμφῶν !

Μητέρα φράση ! βαθειὰ τέχνη τῆς γλώσσας καὶ τυλιχτάρι
 ζωντανῶν γυναικῶν !

Παρουσία δημιουργικὴ ! Τίποτες δὲν θὰ γεννιώτουν, ἂν δὲν
 εἶστανε ἐννιά !

Νά, ξάφνου, ὄντας ὁ ποιητὴς καινούργια ξεχειλισμένος φορὰ
 ἀπ' τὸ καθαριονόητο ξέσπασμα,

Τὴ μαύρη κραυγὴ ὅλης τῆς ζωῆς, πού εἶν' ἀπ' τὸν ἀφαλό
 δεμένη στὴ θεμελιώδικη μέσα συγκίνηση,

Ἄνοιγεται, τὸ γιουροῦσι

Πού πηδάει τὸ φράχτη, ἡ πνοὴ μοναχὴ τῆς

Πού παραβιάζει τὰ κοφτερὰ σαγόνια,

Ἡ Ἐννιάδα, πού φρίττει, μὲ μιὰ κραυγὴ !

Τώρα δὲν μπορεῖ πειὰ νὰ σιγήσει ! Τὸ ρῶτημα, πού βγήκε
 ἀπ' τὴν ἴδια, σὰν τὸ λινάρι

Στοῦ μεροκάματου τὶς γυναῖκες, τὸ ἐμπιστεῦτη γιὰ πάντα

Στὸ σοφὸ χορὸ τῆς ἀσώπαστης Ἡχῶς !

Ποτὲς ὅλες δὲν κοιμοῦνται μαζί ! μὰ προτοῦ ὀρθωθῆ ἡ με-
 γάλῃ Πολύμνια.

Ἡ μὲ τὰ δυὸ σου χέρια τὸ διαβήτη, ὦ Οὐρανία, ἀνοίγοντας
 τὴν Ἀφροδίτη μοιάζεις

Ὄντας τὸ τόξο τῆς τεντώνοντας σκοπεύει τὸν Ἔρωτα,

Ἡ ἡ γελαστὴ Θάλεια μὲ τὸ μεγάλο τοῦ ποδιοῦ τῆς δάχτυλο
 ἠρέμα κρατάει τὸ χρόνο, ἢ μὲς στῶν σιωπῶν τῆ σιωπῆ
 Ἡ Μνημοσύνη στεναρίζει.

Ἡ μεγαλύτερη, κείνη, πού δὲ μιλάει ! Ἡ μεγαλύτερη, πῶχει
 τὴν ἴδια ἡλικία ! Ἡ Μνημοσύνη, πού δὲν μιλάει ποτὲς !

Ἀκούει, παρατηροῦει,

Αἰσιάνεται, (ἡ ἐσώτερη ὄντας τοῦ πνεμάτου αἴσθησις),

Καθαρὴ, ἀπλῆ, ἀνάγκιχη ! θυμάται.

Εἶναι τοῦ πνεμάτου ἡ βαρῦτη. Τὸ κρουφτόγραμμα πού μὲ
 πολὺ ὥραϊο ἐξηγιέται κλειδί. Εἶναι βαλμένη μ' ἓνα ἄφραστο
 τρόπο

Ἄπ' στὸν ἴδιο τοῦ εἶναι τὸ σφυγμὸ.

Εἶν' ἡ ἐσώτερη ὥρα· ὁ θησαυρὸς, π' ἀναβρῦζει κ' ἡ βρυσσο-
 μάνα ἡ χωμένη.

Ἡ σύνθεση, πού δὲν τῆς ὑπάρχει καθόλου χρόνος τοῦ χρόνου
 μὲ τὴ γλώσσα νὰ λέγεται.

Δὲ θὰ μιλήσει· εἶναι σπουδασμένη στὸ νὰ μὴ μιλάει καθό-
 λου. Προσαρμόζεται.

Γνωρίζει, θυμάται, καὶ ὅλες οἱ ἀδερφές τῆς προσεχτικὲς στέ-
 κουν στῶν ματοκλαδιῶ τῆς τὴν κίνηση.

Γιὰ σέν', ὦ Μνημοσύνη, οἱ πρῶτοι τοῦτοι στίχοι καὶ ἡ ξα-
 φνικὴ πυρκαγιὰ τῆς Ὠδῆς !

(Ἡ συνέχεια στὸ ἐρχόμενο)

ΓΙΑΝΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΣΤΟΝ ΚΑΜΠΟ

Μοσκοβολάει τὸ χαμομήλι
 Σεμνὸ κι' ἀγνὸ στὸν κάμπο ἐκεῖ,
 Σὰ νᾶναι ἀπόψε ἡ μαγικὴ
 Βραδεῖα τοῦ ἐρωτικοῦ μου Ἀπρίλη.

ὦ ! ἔλα νὰ τρέξουμε ἐκεῖ κάτω
 Στὸ χαμομήλι πάλι ἐμεῖς
 Μὲ τὸν ἀγέρα τῆς ὀρμῆς,
 Σὰ νικητὲς κάποιου θανάτου.

ALBERT SAMAIN

ΑΠΟΒΡΑΔΑ

I

Στους μώλους ανατάραγα τὰ πλοία ἠποκοιμοῦνται
Τελειῶσαν οἱ βαριές δουλειές τῆς μέρας. Νὰ τὸ δεῖλι.
Μὲ τὰ γυναίκεια δάχτυλα, νὰ το τὸ μπλάβο δεῖλι.
Οἱ λάμπες, δές, τοῦ ποταμοῦ οἱ μεταλλένιες σβουοῦνται.

Τις σιδεροτανάλιες τους ξεσφίγκουν τ' ἀργαστήρια·
Δές, τοῦ λαοῦ ἀνάμαλλες κι ὠχρόμορφες οἱ κόρες,
Τὸ φτωχικὸ τὸν πόθο τους τρέχουν στὶς φωτοφόρες
Βιτρίνες, στὰ πετράδια νὰ κεντήσουνε τὰ μύρια.

Ἄ κόσμος τὸ σκοτειδίασμα, στὴν πόλη πῶς σκορπᾶει!
Ἄ οὐρανὸς σὲ περουζὲ κι ἀχνόσταχτη γλυκάδα
Τὸ δεῖλι τοῦ χινόπωρου, θαρρεῖς, λιγοθυμάει.

Ἡ ὥρα μαгнаδόντυτη περνᾶει ὅμοια νεράδα
Καὶ μοῦ πλαταίνει ἡ καρδιά στοῦ σκότους τὴν ἀχνάδα
Γιὰ ν' ἀγκαλιάσει τὸνειρο ποῦ ὁ Ἄποσπερνὸς κερνάει.

II

Τὸ χερουδεῖμ τ' ἀπόβραδου ἀπ' ἀνθὸ σ' ἀνθὸ πετάει
Στῆς ἐκκλησιᾶς τ' ἀρμόνιο ψέλνει ἡ κυρὰ τ' ὄνειρου,
Τῆς μέρας τὸ σιγόσδυμα στὸν οὐρανὸ τρογύρου
Μ' ἐξαισία χρωμάτινη ἀγωνία μᾶς κερνάει.

Τὸ χερουδεῖμ τ' ἀπόβραδου κάθε καρδιά περνᾶει,
Ρουφᾶν τῆς αὔρας τὴν γλυκειὰν ἀγάπην οἱ παρθένες
Χλωμάδες, λές, γητευτικὲς πῶς πέφτουνε σβυσμένες
Σὰ χιόνι. Κόρες καὶ ἀνθούς τ' ἀπόβραδο φιλάει.

Σκύθει κάθε τριαντάφυλλο στὸν κῆπο κουρασμένο.
Τοῦ Σοῦμαν γύρου ἡ ψυχὴ ἡ μεγάλη πλανεμένη
Τὸν πόνο τὸν ἀγιάτρευτο θρηγᾶει τὸν μαραμένο.

Κάποια κοπέλλα δλόγλυκεια κάπου θὲ νὰ πεθαίνει...
Ψυχὴ, στὴ βίβλο τῶν ὠρῶν σημάδεψε νὰ μένει
Τί τ' ὄνειρό σου ὁ ἄγγελος θὰ δρέψει πᾶς σβυσμένο.

III

Ἄ οὐρανός, δλόχρυση λίμνη λιγοθυμάει
Σκέφτεται, λές, ὁ ἔρημος ὁ κάμπος ἐκεῖ πέρα
Καὶ τὸ κενὸ κ' ἡ σιγαλιὰ πλαταίνουν τὸν ἀγέρα
Ἄποῦ κάποια τρανὴ ψυχὴ θλιμμένη ἀργοσκορπᾶει.

Τὴν ὥρα ὅπου ἴδω καὶ ἴκει μιὰ λάμπη ἀχνὴ φωτᾶει
Τὰ βώδια νὰ ἀπὸ τῆ δουλειὰ γυρνᾶν ζευγαρωμένα
Κ' οἱ γέροι τὰ κεφάλια τους στὰ χέρια στηριγμένα
Τὴν ἡρεμία τ' ἀπόβραδου χαίρουνται ποῦ μεθάει.

Εἰκόνα ὅπου παράπονο ἢ καμπάνα ἠχολογᾶει
Ἡ φύση, σὰ ζουγράφισμα ἀνίδεου πρωιτάρη
Ἄποῦ ὁ ποιμένας ὀδηγεῖ τ' ἀρνὶ τοῦ ποῦ πηδάει.

Χιονίζουε τὸν οὐρανὸ τ' ἀστέρια ὄλο χάρη
Καὶ πάνου—πάνου στὴν κορφή τοῦ λόφου φιγουράρει
Ἡ σιλουέττα ἐνὸς βοσκοῦ ποῦ σ' ὄνειρα πετάει.

ΚΩΣΤΗΣ ΒΕΛΩΜΥΡΑΣ

F. SCHILLER

ΚΑΚΟΥΡΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΧΑΜΕΝΗ ΤΟΥ ΤΙΜΗ

ΑΛΗΘΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Ἄπ' ὅλη τὴν ἀνθρώπινη ἱστορία δὲν ὑπάρχει κεφάλαιο πῶς διδαχτικό γιὰ τὴν καρδιά καὶ τὸ πνεῦμα ἀπὸ τὰ χρονικά ἐνὸς παραστρατήματος. Γιὰ κάθε μεγάλο ἔγκλημα βρίσκεται σὲ κίνηση μιὰ ἀνάλογη δύναμη. Τὸ σκοτεινὸ παιχνίδισμα τῆς ἐπιθυμίας, ὅταν κρύβεται πίσω ἀπὸ τὸ ἀτονώτερο φῶς συνειδημένης προσποίησης, γίνεται στὴν ὀρμητικὴ ἐκτύλιξη τοῦ πάθους πῶς ἐκφραστικό, πῶς γιγάντιο, πῶς δυνατό.

Γι' αὐτὸ καὶ ὁ λεπτότερος ἐξεταστής τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, πῶς ξέρει πόσο μπορεῖ κανεὶς νὰ λογαριάζει ἀποκλειστικά στὸ μηχανισμό τῆς συνειδημένης ἐλευθεροβουλίας, καὶ ὡς πόσο μπορεῖ νὰ βγάλει ἀνάλογα συμπεράσματα, μὲ τὴν ἱστορία μου αὐτὴ, θὰ ἀποχτήσῃ κάποιες ψυχολογικὰς γνώσεις πῶς θὰ τὸν βοηθήσουν νὰ ἐργασθῇ γιὰ τὴν ἠθικὴ ζωὴ.

Εἶναι κάτι τόσο ἀπλό, μὰ καὶ τόσο σύνθετο ἡ ἀνθρώπινη καρδιά. Ἡ ἴδια ἐπιδεξιότητα ἢ ὀρμὴ μπορεῖ νὰ ἀλλάζῃ χίλιες μορφὰς καὶ χίλιες διευθύνσεις, νὰ παρουσιάζῃ χίλια δὴ ἀντίθετα φαινόμενα νὰ πλεχθεῖ ἀλλοιώτικα μὲ χίλιους χαρακτήρες καὶ νὰ ὑφάνῃ πάλι πολλὰς ἀνόμιους ἐνέργειες ἀπὸ μιὰ μονάχη κλίση, ἔστω καὶ ἂν ὁ ἄνθρωπος καμμιά τέτοια συγγένεια δὲν αἰσθάνεται. Ἄν βρισκότανε, ὅπως καὶ γιὰ τὰ ζῶα, ἓνας Λιναῖος γιὰ τὸν ἄνθρωπο, νὰ τὸν κατατάξῃ κατὰ τὶς ὀρμὰς καὶ τὶς κλίσεις του, πόσο θ' ἀπορούσαμε σὰ βρίσκαμε τόσες πολλὰς κλίσεις πῶς ὁ ὄγκος τους ἀναγκαστικά πνίγεται σὲ μιὰ στενὴ σχολαστικὴ σφαιρα, καὶ μέσα στὸ φραγμὸ τὸν περιοριστικὸ τῶν νόμων, στὴν ἴδια σειρὰ μὲ τὸν ἀπάνθρωπο Βοργιά.

Ἄν τὸ πάρομο ἔτσι τὸ πρῶμα, πολλὰ βεβαιούνη τὴν ἀσυνείδητη πλοκὴ τῆς ἱστορίας μου καὶ ἐδῶ νὰ κατὰ τὴν ἰδέα μου ἢ δυσκολία, γιὰ τὴν σπουδὴ τῆς καρδιάς, πάντοτε ἔμεινε ἀνώφελη γιὰ τὴν κοινωνικὴ ζωὴ... Ἀνάμεσα στὶς σφοδρὰς ψυχολογικὰς τοῦ συγγραφέα καὶ τὴν ἡσυχὴ διάθεση τοῦ ἀναγνώστη πῶς θὰ δεῖ τὴν ἱστορία νὰ περνάει μπροστά ἄπ' τὰ μάτια του, ὑπάρχει μιὰ τόσο μεγάλῃ ἀντίθεση, ἀνοίγεται ἓνα τόσο μεγάλο βράβαρο, ὥστε πολλὰς φορὰς εἶναι ἀδύνατο νὰ νοιώσῃ κείνος πῶς διαβάξῃ μιὰ συνοχὴ στὴν ἱστορία.

Βρίσκεται ἓνα κενὸ ἀνάμεσα στὴν ἱστορικὴ ὑπόθεση καὶ στὸν ἀναγνώστη, καὶ ἐκεῖ μέσα χάνεται κάθε πιθανότητα νὰ νοιώσῃ μιὰ παρο-

μοίωση ἢ μιὰν ἀντίθεση καὶ ἀγτὶ συγκίνηση πῶς θάδειχνε μιὰ σωστὴ κρίση, τοῦ φέρνει τὸν οἰκτιρμὸ τῆς ἐκπληξῆς. Βλέπουμε τὸ δυστυχισμένο ὁπὸ τὴν ὥρα πῶς κάνει τὸ κρῖμα, ὅπως καὶ τὴν ὥρα πῶς μετανοιώνει, εἶναι ἄνθρωπος σὰν καὶ ἐμᾶς, μὰ τὸν περνάμε γιὰ ἀλλοιώτικο πλάσμα, πῶς τὸ αἷμα του δὲν τρέχει στὶς φλέβες του σὰν τὸ δικό μας, πῶς ἢ θέλησή του κανονίζεται ἀλλοίως ἀπὸ τὴ δικιά μας. Λίγο μᾶς συγκινεῖ ἢ τύχη του, γιὰ τὴν συγκίνηση βασίζεται πάνου σὲ μιὰ σκοτεινὴ συνείδηση ὁμοίου κινδύνου, καὶ εἴμαστε μακριὰ καὶ νὰ ὀνειρευτοῦμε ἀκόμα παρόμοια θέση γιὰ μᾶς. Ἡ διδαχὴ ἔτσι χάνεται μᾶζυ μὲ τὴν σχέση καὶ ἢ διήγηση ἀντὶ νᾶναι διαπλαστικὸν σχολεῖο, μᾶς ὠφελεῖ ἀναγκαστικά πῶς φτωχὰ σβύνοντας τὴ περιέργειά μας. Γιὰ νὰ μᾶς εἶναι πῶς ὠφέλιμη καὶ νὰ φτάσῃ τὸ μεγάλο σκοπὸ τῆς, πρέπει νὰ διαλέξῃ μιὰ ἄπ' τὶς δύο μεθόδους ἢ νὰ κάνει τὸν ἀναγνώστη νὰ αἰσθάνεται σὰν τὸν ἥρωα τῆς, ἢ νὰ ψυχραίνει τὸν ἥρωά τῆς σὰν τὸν ἀναγνώστη τῆς.

Ξέρω πῶς ἄπ' τοὺς καλύτερους συγγραφεῖς τῶν νεώτερων χρόνων καὶ τοῦ παλαιοῦ καιροῦ, μερικοὶ διαλέξανε τὴν πρώτη μέθοδο καὶ ἔτσι κολακέψανε τὴν καρδιά τοῦ ἀναγνώστη τους μὲ τὸ ἐλκυστικὸν κείμενό τους. Μὰ αὐτὴ ἢ μέθοδος εἶναι κατάχρηση τοῦ συγγραφέα καὶ βλάπτει τὴν ἀπόλυτη ἐλευθερία κείνου πῶς διαβάξῃ γιὰ τὸν αὐτὸς πρέπει νὰ εἶναι ὁ κριτής. Κ' εἶναι καταπάτηση τῶν ὀρίων τοῦ σωστοῦ, γιὰ τὴν μέθοδος αὐτὴ εἶναι ἀποκλειστικὸν κτῆμα τῶν ρητόρων καὶ τῶν ποιητῶν στὸ διηγηματογράφου ἀπομένει ἢ δεύτερη μέθοδος.

Ὁ ἥρωας πρέπει νὰ ψυχραθεῖ σὰ τὸν ἀναγνώστη ἢ, ποῦναι τὸ ἴδιο, πρέπει νὰ γνωρίσουμε τὸν ἥρωά μας σὲ κείνον πῶς διαβάξῃ τὴν ἱστορία μας, προτοῦ νὰ ἐνεργήσῃ : δὲν πρέπει νὰ ἀποτελειώσουμε τὴν ἐνεργειά του, ἀλλὰ νὰ παρακολουθήσουμε κάθε πράξη του. Μᾶς ἐνδιαφέρουν πῶς περισσότερο οἱ σκέψεις του παρὰ οἱ πράξεις του, καὶ ἀκόμα περισσότερο οἱ πηγὴ τῆς σκέψης του παρὰ οἱ συνέπειες τῆς πράξης του...

Τὰ ρεπωμένα χωρὶα γύρω ἄπ' τὸ Βεζούβιο ἐρεῦνησαν, γιὰ νὰ νοιώσουνε τῆς φωτιᾶς του τὴ δύναμη. Γιὰ τὴν προσέχουμε λοιπὸν πῶς πῶς τὸ φυσικὸ φαινόμενο ἀπὸ τὸ ψυχικὸ ;...

Γιὰ τὴν προσέχουμε τὸ ἴδιο τὴ κατασκευὴ καὶ τὴ θέσι τῶν πραγμάτων πῶς περιτριγυρίζουνε ἓνα ἄνθρωπο ἴσαμε τὴ πηγὴ πῶς ἄναψε τὴ φωτιὰ μέσα του ;...

Τὸν ὀνειροπόλο πῶς τ' ἀρέσουν τὰ ὑπερφυσικά, τὸν σέρνει τὸ σπάνιο καὶ τὸ μυστήριο μιᾶς τέτοιας ἐμφάνησης. Μὰ ὁ ἀγαπητικὸς τῆς ἀλήθειας ζητᾷ τὴ μητέρα αὐτῶν τῶν ἀπόπαιδων τὴν ἀποζητᾷ μέσα στὴν ἀμετάβλητη πλοκὴ τῆς ἀνθρώπινης καρδιάς καὶ τοὺς μεταβλητοὺς κανόνες πῶς τὴν ὀρίζουνε ἐξωτερικά καὶ στοὺς δύο τὴν βρίσκει ἀναμφίβολα... Μὰ δὲν τὸν παραξενεύει πῶς νὰ βλέπει μέσα στὴν ἴδια βραγιά πῶς ἄλλοτε ἀνθρώσανε ἱερὰ λουλούδια, νὰ βλασταίνει τ' ἀφιόνι, νὰ βρίσκει σὲ μιὰ κούνια τὴ σοφία μὲ τὴν τρέλλα, τὰ ἐλαττώματα μὲ τὶς ἀρετὰς...

“Αν και δὲν ὑπολογίζω στὴν ἱστορία μου αὐτὴ τὴν ὠφέλεια ποὺ μπορεῖ νὰ προκύψει, ἀπ’ τὴ κατανόηση τῆς ψυχολογίας, βγαλμένη ἀπὸ τὴ πλοκὴ τῆς διήγησης, μοῦ φαίνεται πὼς τὸ κομμάτι αὐτὸ ἔχει μέσα του τὸ πλεονέκτημα νὰ ξεριζώνει τὴν ἀπαίσια εἰρωνεία καὶ τὴν ὑπερήφανη βεβαιότητα μὲ τὴν ὁποία βλέπει συνήθως ἡ ἀδοκίμαστη ὀρθὴ ἀρετὴ τὴν κατρακυλισμένη· γιατί μεγαλώνει τὸ πρᾶο πνεῦμα τοῦ συγχώριου ποὺ χωρὶς αὐτὸ κανέναν ἀμαρτωλὸς δὲ μετανοιώνει, καμμιὰ ἐξιλέωση δὲ χωρεῖ ἀνάμεσα στὸ νόμο καὶ τὸν κριματιστὴ, κανένα σαπιασμένο κομμάτι τῆς κοινωνίας δὲ σώζεται ἀπ’ τὴν γενικὴ τυρκαγιά...

Μήπως ὁ καιοῦργος τῆς διήγησης μου εἶχε δικαίωμα νὰ επικαλεσθεῖ αὐτὸ τὸ συχώριο; Ἦταν ἄρα γε ἀληθινὰ χαμένος δίχως σωτηρία γιὰ τὴ πολιτεία; Δὲ θέλω νὰ προκαταλάβω τὴ κρίση τοῦ ἀναγνώστη. Ἡ ἐπιεικειά μας δὲν τὸν ὠφελεῖ πειὰ—γιατί πέθανε ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ δήμιου—μὰ ἡ ἀνατομία τοῦ ἐγκλήματός του θὰ διδάξει τὴν ἀνθρωπότητα καὶ μπορεῖ ἴσως καὶ τὴ δικαιοσύνη.

Ὁ Χρήστος Βόλφ ἦταν γυιὸς ξενοδόχου σὲ μιὰ πολίχνη—(ὁ ἀναγνώστης θὰ καταλάβει παρακάτω τοὺς λόγους ποὺ κρύβω τ’ ὄνομά της)—καὶ βοήθαγε τὴ μητέρα του στὶς δουλειὲς τοῦ ξενοδόχου ἴσα μὲ εἴκοσι χρόνων γιὰτ’ ὁ πατέρας του εἶχε πεθάνει. Οἱ δουλειὲς παγαίνανε ἄσκημα καὶ ὁ Βόλφ εἶχε πολλὰς ὥρες τεμπελιάς. Ἀπὸ τὸ σχολεῖο τὸν ξέρανε γιὰ παληόπαιδο. Οἱ δεσποινίδες παραπονιούντουσαν γιὰ τὴν ἀδιαντροπιά του καὶ οἱ νέοι τοῦ χωριοῦ θαυμάζανε τὸ ἐφευρετικὸ του κεφάλι. Ἡ φύση παραμέλησε τὸ σῶμα του. Ἐνα μικρὸ ἄφανὸ πρόσωπο, κατσαρὰ μαλλιά, μὲ ἀντιπαθητικὸ μαῦρο χροῶμα, μύτη σιμὴ, καὶ ἓνα ἄμορφο χεῖλι ποὺ εἶχε στραβώσει ἀπὸ μιὰ κλωτσιὰ κάποιου ἀλόγου, δίνανε στὴν ὄψη του μιὰν ἀπέχθεια, ποῦδιωχνε τὶς γυναῖκες, καὶ ἔδιν’ ἀφορμὴ στὴν πλούσια εἰρωνεία τῶν συμμαθητῶν του.

Ἦθελε ν’ ἀποχτήσει ὅ,τι τοῦλειπε. Δὲν ἄρρεσε καὶ προσπαθοῦσε ν’ ἀρέσει· ἦταν φιλήδονος καὶ ἔπεισε τὸν ἑαυτὸ του πὼς ἀγαποῦσε. Τὸ κοράσι ποὺ διάλεξε τὸν κακομεταχειριζότανε καὶ εἶχε ἀφορμὲς νὰ πιστεῦει πὼς οἱ ἀντραστὲς του ἦτανε πρὸ εὐτυχισμένοι ἀπ’ αὐτόν. Τὸ κοράσι ἦταν φτωχὸ. Καὶ ἡ καρδιά της ποῦμεινε σφαλισμένη στὴν ἐξομολόγησή του, θάνοιγε ἴσως μὲ τὰ δῶρα. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἦταν φτωχὸς καὶ ἡ φιλάρεσκη προσπάθεια νὰ κάνει τὸ ἐξωτερικὸ του πρὸ μεγαλόπρεπο τὸν ἔκανε νὰ ξοδεύει τὰ λίγα ποὺ κέρδιζε μὲ τὴ δουλειὰ του. Τεμπέλης, καὶ ἀνίκανος νὰ βοηθήσει τὸ ρημαδιασμένο σπιτικό του μὲ κερδοσκοπικὰς ἐπιχειρήσεις, περήφανος καὶ πολὺ καλομαθημένος ὥστε ἀπὸ κύριος ποὺ ἦταν νὰ γίνῃ σκαφτιάς καὶ νὰ ἀρνηθεῖ τὴ λατρεμένη του λευτεριά, ἔβλεπε μπροστά του μόνο μιὰ διέξοδο ποὺ χιλιάδες προτιήτερα ἀπ’ αὐτόνε καὶ πρὸ ἔπειτα ἀκολουθήσανε πρὸ εὐτυχισμένα: νὰ κλέφτει ἀντρί-

κα. Τὸ χωριὸ του συνώρευε μ’ ἓνα ἰδιωτικὸ δάσος—ἔγινε λαθροθήρας. Κι’ ὅ,τι κέρδιζε ἀπ’ τὴν κλεψιά του τᾶδινε πάντα στὴν ἀγαπημένη του. Μέσα στοὺς ἀγαπημένους τῆς Γιαννούλας ἦταν καὶ ὁ Ρομπέρτος, κνηγὸς τοῦ δασοφύλακα. Γρήγορα κατάλαβε τὴν ὑπεροχὴ ποὺ εἶχε κερδίσει μὲ τὴ γενναιοδωρία του ὁ ἀντραστὴς του καὶ μὲ φθόνον ζήτησε τὴν αἰτία αὐτῆς τῆς ἀλλαγῆς. Πάγαινε ταχτικώτερα στὸν «Ἥλιο»—αὐτὴ ἴτανε ἡ ὀνομασία τοῦ ξενοδοχείου—καὶ τ’ ἀγρυπνο βλέμμά του, πρὸ προσεχτικὸ ἀκόμα ἀπ’ τὴ ζήλεια, τὸν ἔκανε νὰ ἀνακαλύψει ἀπὸ ποῦ ἔτρεχε τὸ χεῖμα. Πρὸ ὀλίγου καιροῦ εἶχεν ἀνανεωθεί ἓνα αὐστηρὸ διάταγμα κατὰ τῆς λαθροθηρίας ποὺ κατεδίκαζε μὲ φυλάκισιν τὸν παραβάτην του. Ὁ Ρομπέρτος ἀκούραστος ἀκολουθοῦσε τὶς κρυφὰς πορείας τοῦ ἐχτροῦ του. Στὰ τελευταία κατῶρθωσε νὰ πιάσει στὴ πράξιν ἀπάνου τὸν ἀπρόσεχτο. Ὁ Βόλφ δικάστηκε καὶ μόνο μὲ θυσία τῆς μικρῆς του περιουσίας κατῶρθωσε ν’ ἀποφύγει τὴ φυλάκισιν. Ὁ Ρομπέρτος θριάμβευε... Ὁ ἀντραστὴς του βγήκε ἀπ’ τὴ μέση καὶ ἡ εὐνοια τῆς Γιαννούλας δὲ βρῖσκεται πιά γιὰ τὸ ζητιᾶνο. Ὁ Βόλφ ἤξερε τὸν ἐχτρόν του καὶ αὐτὸς ἦτανε εὐτυχισμένος μὲ τὴ Γιαννούλα του. Βαρὺ τὸ αἶσθημα τῆς φτώχειας συντρόφεψε μὲ τὴ πληγωμένη του περιφάνεια, ἡ ἀνάγκη καὶ ἡ ζήλεια γινίκανε θύελλα γιὰ τὴν εὐαισθησία του, ἡ πείνα τὸν τραβήξε στὸ πλατὺ κόσμον, καὶ ἡ ἐκδίκησιν καὶ τὸ πάθος τὸν βασανίζανε.

Ἐγινε γιὰ δευτέρην φορὰ λαθροθήρας. Μὰ ὁ Ρομπέρτος μὲ διπλασιασμένη προσοχὴ τὸν ἔπιασε πάλι. Τώρα κατάλαβε ὅλη τὴν αὐστηρότητα τῶν νόμων γιατί δὲν εἶχε πιά τίποτα νὰ δώσει καὶ σὲ λίγες βδομάδες τὸν πήγανε στὴ φυλακὴ. Ἡ τιμωρία του πέρασε καὶ τὸ πάθος του μεγάλωσε ἀπ’ τὴ μοναξιά, καὶ γιγάντωσε ἡ τόλμη του ἀπὸ τὸ βᾶρος τῆς δυστυχίας. Μόλις λεπτέρωθηκε πήγε στὸ χωριὸν του γιὰ νὰ τὸν δεῖ ἡ Γιαννούλα. Μὰ αὐτὴ τὸν ἀπέφυγε. Ἡ βαρειά ἀνάγκη νίκησε στὰ τελευταία τὴν περιφάνειάν του. Πρόσφέρθηκε στοὺς πλούσιους νὰ δουλέψει μὲ τὸ μεροκάματο. Μὰ κείνοι σηκῶναν τοὺς ὄμους τους σὰ βλέπανε τὸ ἀδύνατον καὶ καλομαθημένο αὐτὸ παιδί. Ἐνας χεροδύναμος καὶ γερός τὸν παραγκώνισε ἀπὸ τοὺς ἀναίσθητους προστάτες. Ἐκανε μιὰ στερνὴ δοκιμὴ. Μιὰ δουλειὰ ἔμεν’ ἀκόμα: τὸ τελευταῖον του καταφύγιον, τῆς ἔντιμης ζωῆς... Πήγε στὸ βοσκὸν τοῦ χωριοῦ του μὰ ὁ βοσκὸς δὲ θέλησε νὰ μπιστευτεῖ τοὺς χοίρους του σ’ ἓναν τιποτένιον. Γελασμένος σ’ ὅλα του τὰ σχέδια, διωγμένος ἀπὸ παντοῦ, γέννησε γιὰ τρίτην φορὰ λαθροθήρας: γιὰ τρίτην φορὰ ἡ κακὴ του τύχη τὸν ἔρριξε στὰ χέρια τοῦ ἐχτροῦ του. Τὸ διπλὸ κατρακύλισμα ἐπιβάρυνε τὴν ἐνοχίαν του. Οἱ δικαστὲς διαβάσαν τὸ βιβλίον τῶν νόμων, μὰ ὄχι καὶ τὴ συνείδησιν τοῦ κατὰδικου.

Τὸ διάταγμα γιὰ τοὺς λαθροθῆρας ἀπαιτοῦσε μιὰ ἐπίσημη, παραδειγματικὴ τιμωρία, καὶ ὁ Βόλφ καταδικάστηκε σὲ 3 χρόνια κάτεργα καὶ νὰ σημαδευτεῖ μὲ καμμένο σίδερον στὴν πλάτη.

(Ἡ συνέχεια στὸ ἐρχόμενο)

ΒΙΒΛΙΟΣ ΔΗΜΟΚΡΙΤΙΝΟΣ

ΜΗΝΙΑΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

— Μ' ἀληθινή συγκίνηση διαβάσαμε τὸ τελευταῖο φύλλο τοῦ «Νουμᾶ» καί, πρὸ παντός, τὸν «Ἐπίλογο» τοῦ κ. Δ. Ταγκόπουλου τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ὑποστηρικτῆ κι ἀγωνιστῆ τῆς Ἰδέας, τοῦ *πρώτου* Ἑλληνα ποῦ τόλμησε, ἴδω καὶ δεκαπέντε περίπου χρόνια νὰ βγάλει ἓνα περιοδικὸ σὰν τὸν «Νουμᾶ» στὴν ἀγνή καὶ διαμαντένια γλῶσσα τοῦ Λαοῦ ποῦ γαλούχησε μιὰ ἐπανάσταση τοῦ 21 κι ἓνα Σολωμό.

Κι ἀληθινὰ εἶναι γιὰ κλάμμα νὰ βλέπει κανεὶς ἓνα «Νουμᾶ» νὰ σβύνει «τώρα π' ἀνθίσαν τὰ κλαριά κι ἔβγαλε ἡ γῆς χορτάρι» ἀπ' τοὺς δικούς του κόπους...

— Ὁ κ. Ξενόπουλος, ποῦ πάντα θέλει ν' ἀκούει θόρυβο γύρω του, ἐπειδὴ κάμποσον καιρὸ βρισκότανε σ' ἀφάνεια, ἀνοιξε τώρα τελευταῖα μιὰ φιλολογικὴ (ὁ θεὸς νὰ τὴν κάνει τέτοια) συζήτηση σ' ἓνα ἐβδομαδιατικὸ ἐπιχειρηματικὸ περιοδικὸ μὲ τὸ ψευδώνυμο «Ἐνας Παλῆος-Παλῆος».

Ἐγραψε, μ' ἄλλα λόγια, πὼς «νέοι» δὲν ὑπάρχουνε μ' ὅλη τὴν ὑποστήριξη ποῦ οἱ «παλῆοι» τοὺς ἔκαναν καὶ πὼς κιντυνεύει ἡ Ἑλληνικὴ φιλολογία νὰ βρυστεῖ ἅμα πεθάνουν κ' οἱ γέροι, οἱ «παλῆοι-παλῆοι», ποῦ τὴν κρατᾶνε μὲ τὰ δόντια!

Αὐτά, σχεδόν, ἔγραψε ὁ κ. Ξενόπουλος στὴν ἀρχὴ γιὰ νὰ τ' ἀρηθθεῖ ἔπειτα ἀπὸ κάτι ἀπαντήσεις δυὸ-τριῶν νέων, καὶ νὰ πεῖ, τάχατες, πὼς ὅ,τι ἔγραψε τῷγραψε ἔτσι γιὰ νὰ δώσει κάποια... ζωὴ στὴ φιλολογία! Τὰ συνηθισμένα του, δηλαδή.

— Κατὰ τὰ μέσα τοῦ Μᾶη βγήκε κ' ἓνα νέο περιοδικὸ μὲ ἀξιώσεις, ὁποσοδήποτε σοβαρές.

Πρόκειται γιὰ τὸ «Λόγο» ποῦ, μ' ὅλη του τὴ μεγαλοπρέπεια καὶ πολυτέλεια, μᾶς ἔκανε κρῦα ἐντύπωση.

— Οἱ γαλλικὲς ἐφημερίδες μᾶς πληροφόρησαν ὅτι ὁ κ. Σ. Σκίπης ἔγραψε ἓνα δράμα, «Οἱ Πέρσαι τῆς Δύσεως», εἰς τὸ ὁποῖο ἀναδειχεται ἀνώτερος κι ἀπ' τὸν Αἰσχύλο κι ἄλλα τέτοια κολακευτικὰ διαφόρων.

Δὲ μπορούμε νὰ ἐκφέρουμε ἴδω κρίσεις καὶ ἡμεῖς γιὰ τὸ δράμα τοῦ κ. Σκίπης, ἀφοῦ δὲν τὸ εἶδαμε καθόλου, ἀλλὰ πιστεύουμε πὼς ὁ κ. Σκίπης θὰ ξεπέρασε ἀσφαλῶς τὸν Αἰσχύλο, ἀφοῦ στὸν «Ἀπέθαντό» του λέει πὼς ξεπέρασε τὸν Ντάντε καὶ τὸν Ὅμηρο!...

— Ὁ «ΠΥΡΣΟΣ» θὰ ἀναγγέλει μὲ τὴ σχετικὴ κρίση κάθε βιβλίου ποῦ θὰ τοῦ στέλνεται σὲ δυὸ ἀντίτυπα.

— Γράμματα, συντρομὲς κι ὅ,τι ἄλλο ποῦ θὰ εἶναι γιὰ τὸν «Πυρσό» πρέπει νὰ στέλνεται πρὸς τὸν κ. *Τάκη Θεοφιλόπουλον*—*Ἰσαύρων 24*.

ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΛΕΦΤΑ 50
ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ ΔΡΑΧΜΕΣ 5